

Kaán Károly Országos Fásítási Program megvalósításának gyakorlati lépései

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

Kaán Károly eredeti terve és annak tanulságai

- Megvédeni és szerkezetükben javítani, a természetes állapotukhoz minél közelebb visszavinni a megmaradt erdőket
- Minden lehetséges módon növelni az ország erdőterületét, elsősorban a fátlan Alföldön (humánökológiai, szociális szempontok miatt is)
- A két világháború közötti időszak legfontosabb tanulsága, hogy csak a földtulajdonosok érdekeit és az állam hosszú távú költségvetési lehetőségét figyelembe vevő programot érdemes meghirdetni
- A történelmi tanulság szerint a csemetetermesztésből nem vonulhat ki az állam
- Az Alföldön az őshonos fafajok ültetésének termőhelyi korlátai vannak
- Nem minden mezőgazdasági művelésre alkalmatlan terület fásítható

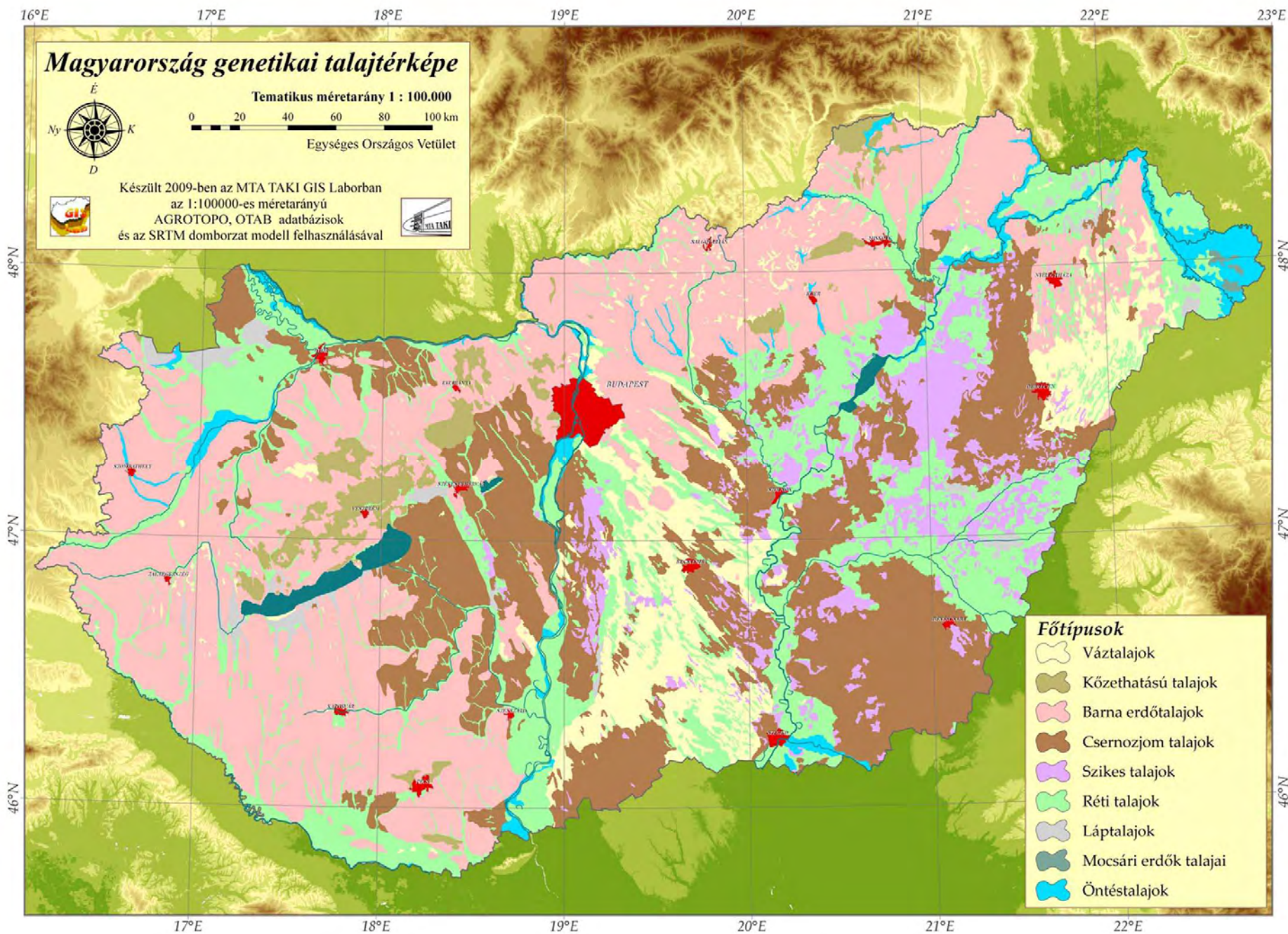

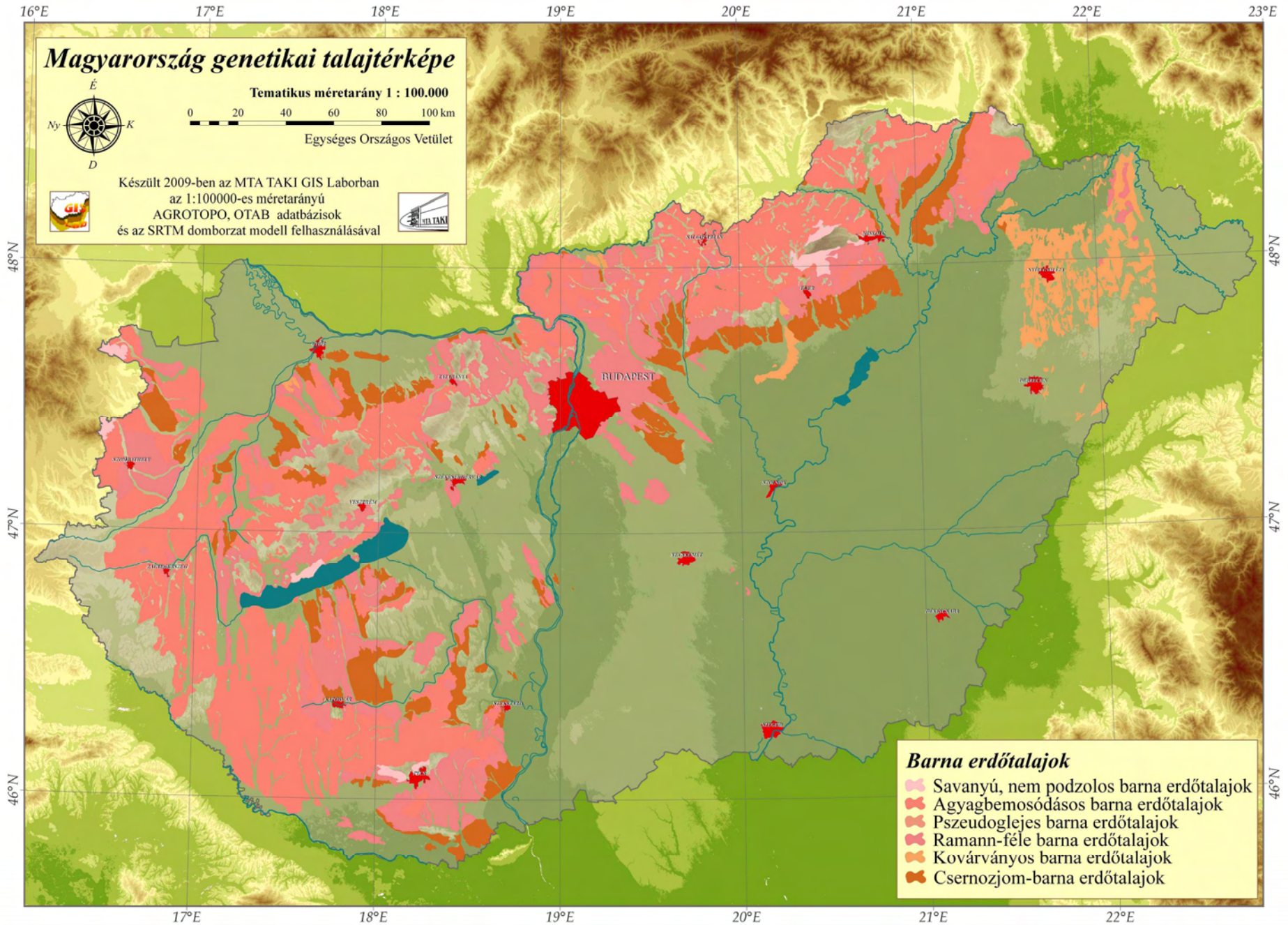
Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

A II. világháborút követő időszak

- Központosított akarat érvényesült
- Az ország faellátásának javításához a feltételeket biztosították
- Gyorsan növő fafajok termesztésének felkarolása
- Nemesítési eredmények, új technológiák széleskörű bevezetése
- Integrált országos programok, pl. fenyő célprogram, nyár cellulózprogram megvalósítása
- Az eredmény 600.000 hektár új erdő, ami évi 15.000 hektár telepítést jelent átlagosan (18,2% erdőszültség)

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

A rendszerváltás utáni időszak

- Az első erdőtelepítési program az 1991-2000. közötti időszakra 150 ezer ha új erdőtelepítését célozta meg a periódus elején egyenletesen növekvő, majd egyenletes ütemű megvalósulást feltételezve. A megvalósult erdőtelepítések mértéke 65.755 ha lett, ami a tervezett állapotnak csak a 43,8 %-a.
- A második erdőtelepítési program 2001-2010. közötti évekre készült és ugyancsak 150 ezer ha erdőtelepítést célzott meg egyenletes – évi 15 ezer ha-os – kivitelezéssel. A tíz év alatt elvégzett 105.745 ha telepítés átlagosan 10.574 ha/év első kivitelű erdőtelepítés megvalósulását jelentette, ami a tíz éves ciklusban a terv 70,5%-os teljesüléséhez vezetett.
- A 2010 utáni négy évben további 11.157 ha erdő.
- 182.657 hektáron történt erdőtelepítés.

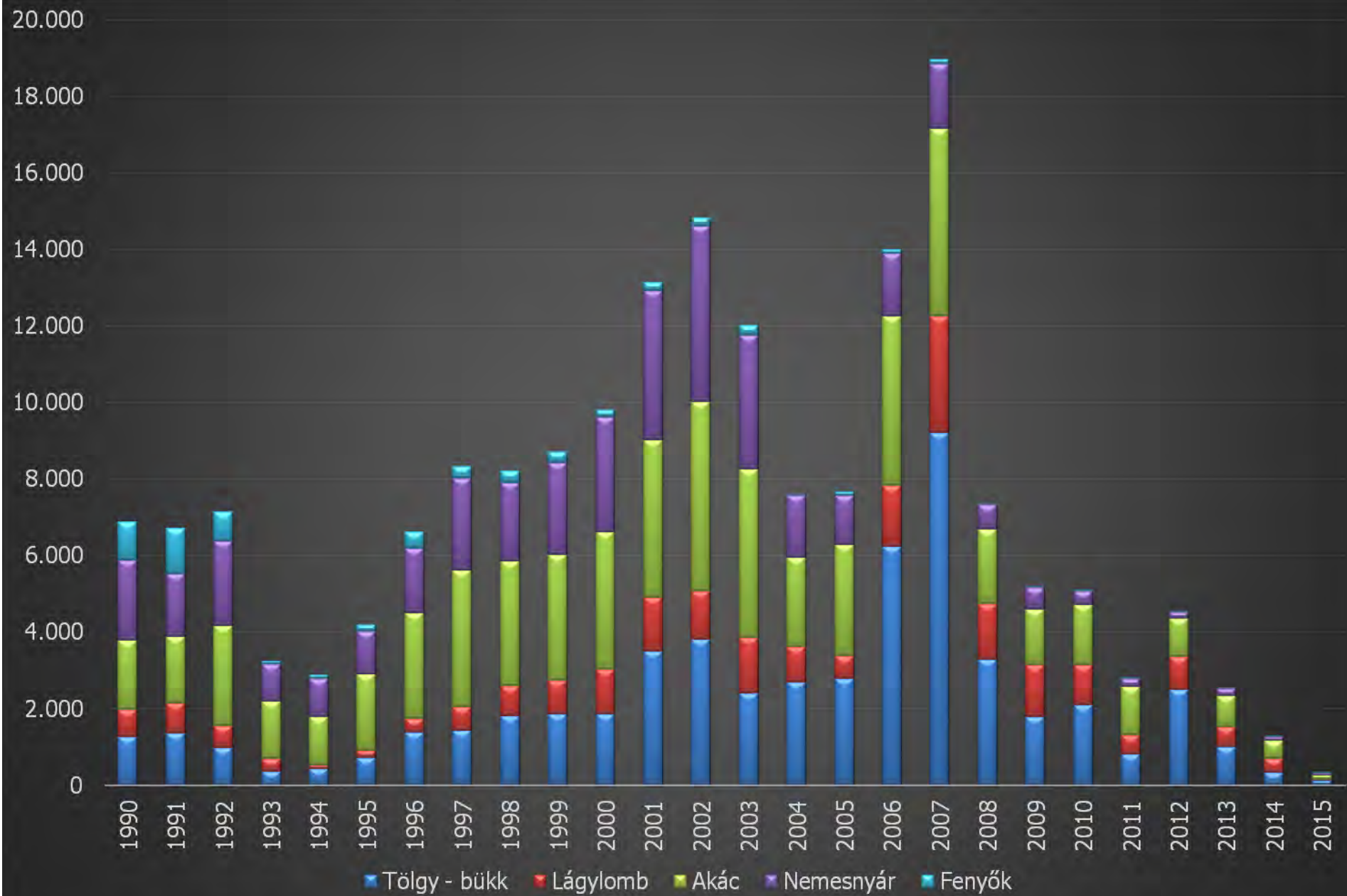

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

Telepítési érdekeltség újrateremtése – vélt akadályok

- A szántóföldi növénytermesztés támogatási rendszere
- Ez ebben a mértékben és formában nehezen tartható az új EU pénzügyi ciklusban. Hatása is kérdéses, mert a szántóföldi növénytermesztés gazdasági küszöbértékét viszi le, ami öncélú. *Sok pénzért bárhol lehet termelni....*
- Telepítési egységárok újabb emelésének kérdése
- Bürokratikus, nehezen működő, késve fizető és hibavadászatot folytató ellenőrző és kifizető hatóság (NÉBIH, Erdőfelügyelet, MVH....)

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

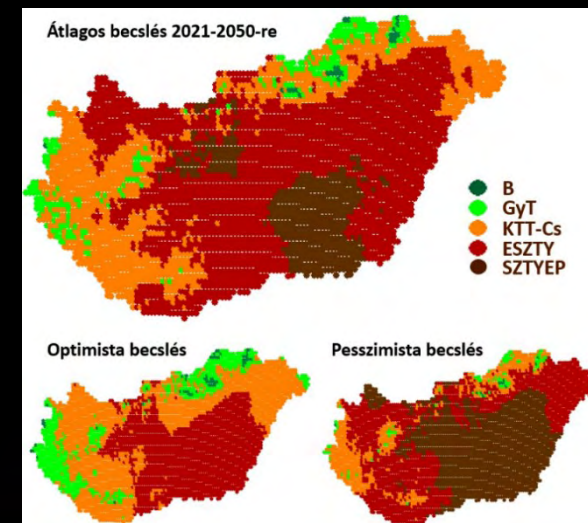
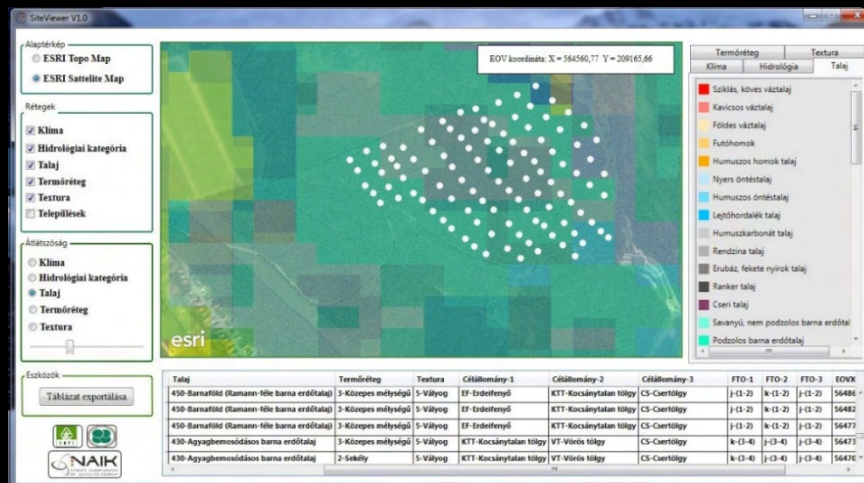
Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

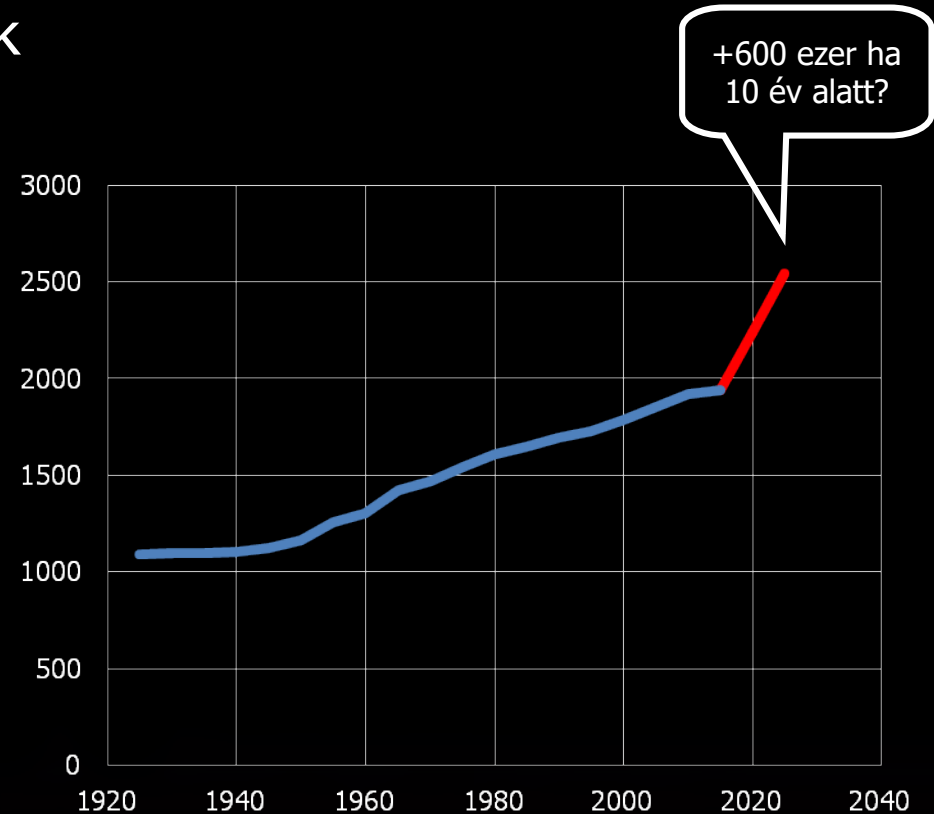
Proaktív tervezési és hatósági munka

- A megalapozó tervezés szakszerűbb és kontrolláltabb legyen!
- A termőhelyet és az annak legjobban megfelelő célállományt kell ellenőrizni, majd ennek végrehajtásában segíteni!
- A legjobb gyakorlat, ha a leendő erdőt már a jövő klimatikus feltételeire tervezzük!

Új fásítási program

- Lehetőleg komplex fejlesztések a termelőtől a felhasználóig
- Reális célok megfogalmazása
- Új célcsoportok megszólítása
- Nem erdő művelési ágban történő telepítés
- Agrárerdészeti, mint új megoldási javaslat

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

A kiváló- és jó termőhelyi adottságú szántóterületek terület-kimutatása

Országos Területrendezési Terv

Övezet	Terület (ha)	Terület (%)	Összes szántóhoz képest (%)
Jó termőhelyi adottságú szántóterület	517 888	41,8	11,4
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület	720 319	58,2	15,9
Összesen	1 266 070	100,0	27,3
Összes szántó	4 536 025		

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

Az erdőtelepítésre javasolt területek nagysága

Országos Területrendezési Terv

Övezet	Terület (ha)	Terület (%)
Elsődlegesen erdőtelepítésre javasolt területek	377 524	39,7
Másodlagosan erdőtelepítésre javasolt területek	574 277	60,3
Összesen	951 801	100,0

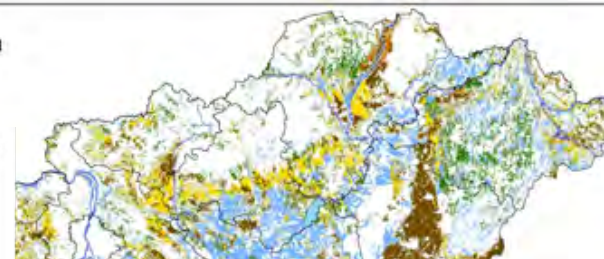
Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

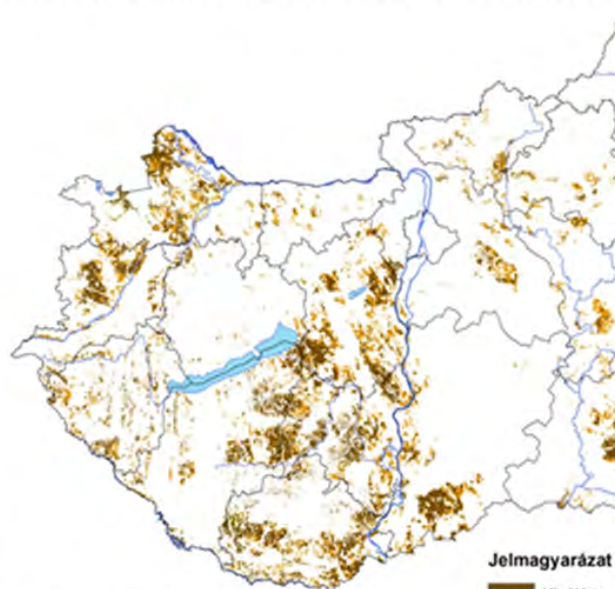
www.erti.hu

Ökotípusok meghatározása

Termőhelyi adottságok szempontjából kiemelten kezelendő szántóterület övezetei

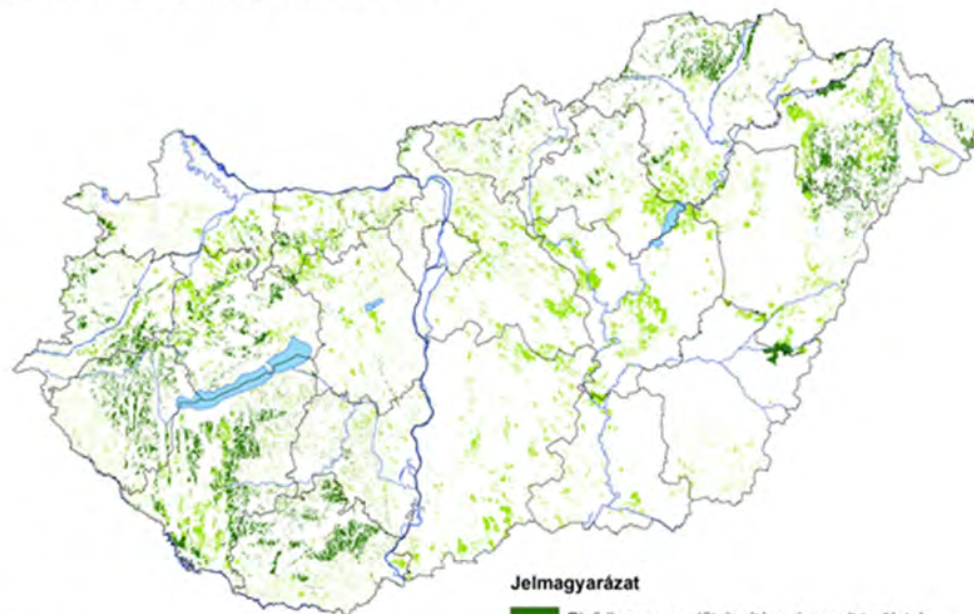
Jelmagyarázat

- Kiváló terr
- Jó termőh

Forrás: MTAATK TAKI, FOMI, SZIE
Szerkesztette: SZIE TTI GiStudio
Gödöllő, 2015

Erdőtelepítésre javasolt területek övezete

Jelmagyarázat

- Elsődlegesen erdőtelepítésre javasolt területek
- Másodlagosan erdőtelepítésre javasolt területek

Forrás: ERTI, SZIE
Szerkesztette: SZIE TTI GiStudio
Gödöllő, 2015

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

Új célközönség – önkormányzat

- Külterületi fasorok létesítése és egyéb területeik erdősítése jó bevételi forrást jelenthetne akár belátható időn belül is az önkormányzatoknak.
- Környezettudatos nevelés érdekében új szereplők lehetnek pl. az iskolák. Ehhez az állam ingyenes csemetejuttatással és tervezéssel járulhatna hozzá (mint ahogy régen is volt ilyen).
- Nagyon sok településünk sivár, fátlan, vagy "kopaszodik".

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

Önkormányzati program

- Elsősorban meglévő utak és önkormányzati tulajdonú vonalas létesítmények fásítása vagy minirotációs energetikai ültetvények létesítése
- Egyéb önkormányzati területek erdősítése
- Fűtőművek létrehozása középületek részére
- Ellátási lánc megszervezése akár állami erdőgazdasági részvétellel

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

A „mi erdőnk”, közösségi erdők

- Támogatás önkormányzatok számára
- Földvásárlás támogatása
- Pihenő erdők, parkok, séta-erdők, gyűjtemények kialakítása
- Településsel összefüggő útvonalra felfűzhető pihenőhelyek kialakítása
- Meglevő erdei pihenőhelyek összekötése

Új célközönség - állami szervezetek

- A program részleteinek kidolgozásához meg kell vizsgálni az állami szervezetek által kezelt, erdőtelepítésre alkalmas területeket. Adatbekérés (FM), Termőhelyi elemzés (ERTI), Telepítési terv (???)
- Az állami erdőgazdaságok folyamatosan telepíthetnének. Még mindig sok ezer hektár tartalék föld áll rendelkezésre. Fontos lenne példamutató szerepük és szakértelmük.
- Jó gyakorlatok tájankénti bemutatása.

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

Méhészeti alprogram

- Méhlegelők tudatos fejlesztése
- Fűz-legelők létrehozása az állomány tavaszi felfuttatására
- Nyújtott virágzású akác-állományok létrehozása
- Hárs fasorok létrehozása
- Kombinálható az önkormányzati programmal

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

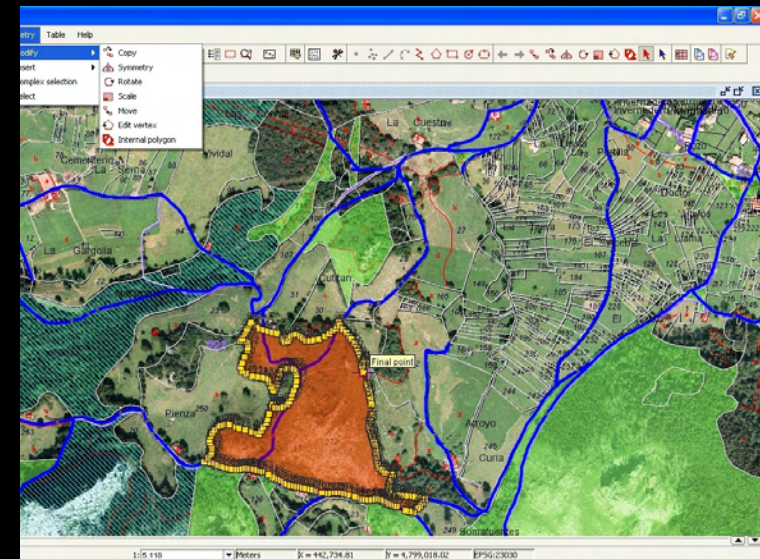
Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

Nyilvántartási alprogram

- Erdővel kapcsolatos nyilvántartások harmonizálása
 - Adattári erdőszűlség
 - Fásításokkal bővített erdőszűlség
 - Térinformatikai mérés szerinti erdőszűlség
- Statisztikai rendszer újraépítése
- Elektronikus ügyintézés kiépítése

Kvótakereskedelem, mint új kiegészítő koncepció

- A fás területek szakszerű létesítése és kezelése jelenleg az egyetlen olyan gazdaságos módszer, amely a fák élettevékenységeinek eredményeként képes nagy mennyiségű szén-dioxid elnyelésére, és ennek révén mérsékelni a klímaváltozás antropogén hatásait.

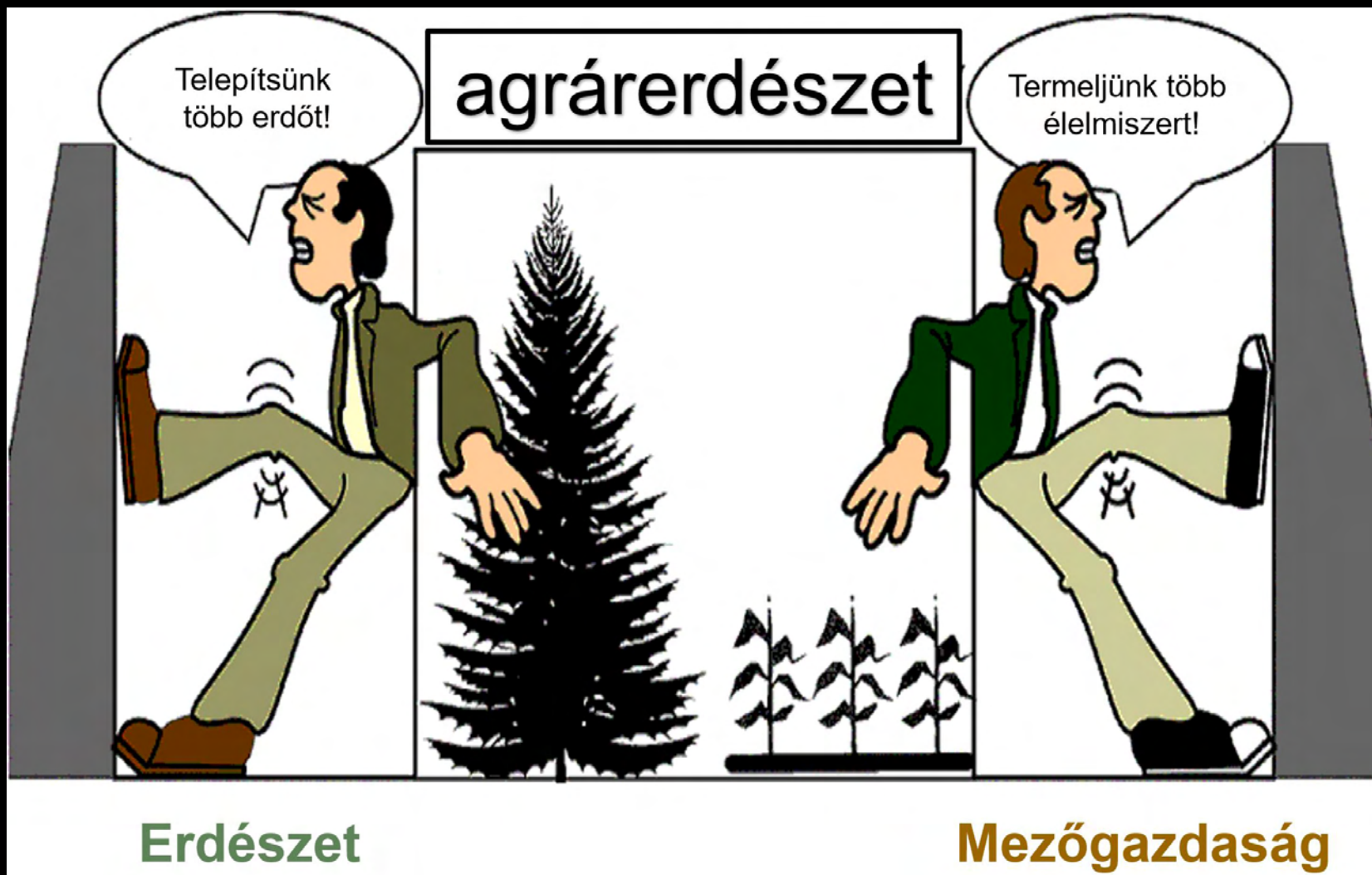

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

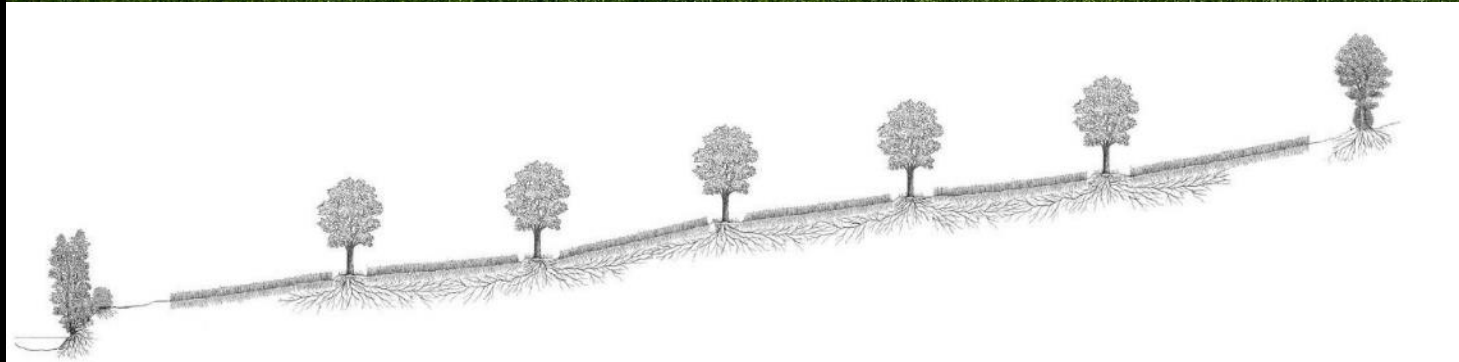
Nemzeti Agrárkutatói és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

Köztes termesztés

Fás legelők

Erdei melléktermék

Gyümölcsészet

Erdősávok

Faültetvények

Agrárerdészeti gyakorlat

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

- *Erózió, defláció csökken*
- *Vegyszersodródás csökken*
- *Homokverés, széldöntés csökken*
- *Hófúvás elleni védelem*
- *Növeli az öntözés hatékonyságát*
- *Növeli a termésátlagot*
- *Haszonállatok számára árnyék*
- *Csökkenti a kellemet szagok és a por terjedését*
- *Ökológiai folyosó*
- *Apróvad-gazdálkodás*
- *Kedvező tájképi hatás*

Erdősávok előnyei

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

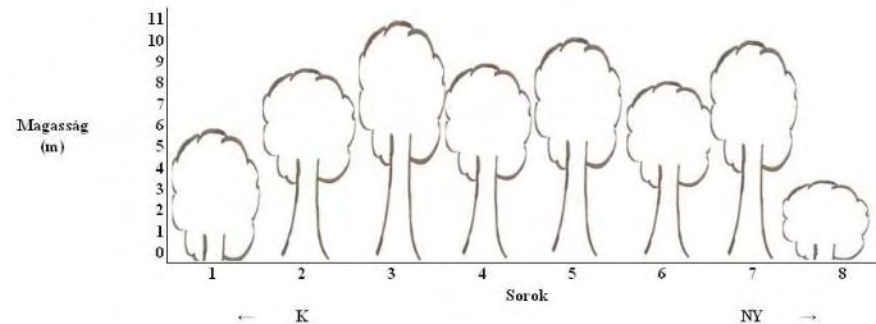
www.erti.hu

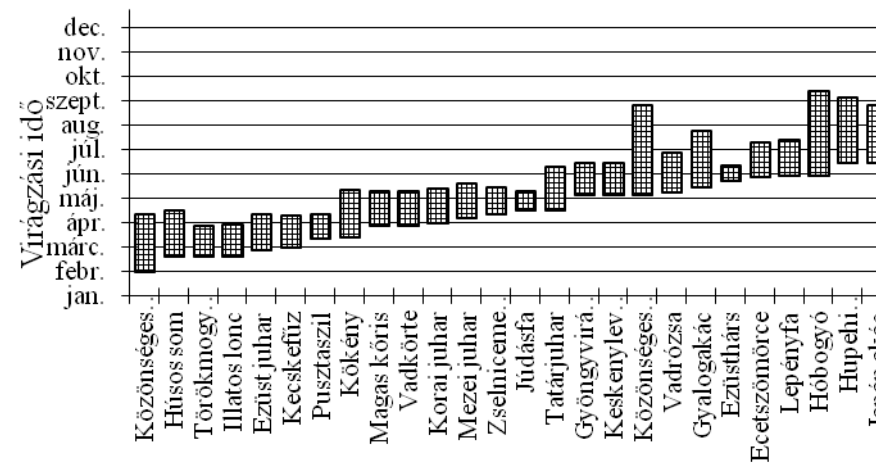
Földesi méhlegelő erdősávrendszer

Ecetszőmörce	1	Japánakác	5
Zelnicemeggy	2	Törökmogyoró	5
Ezüsthárs	2	Magas kőris	6
Lepényfa	2	Mályvacserje	6
Gyöngyvirágserje	2	Tatárjuhar	6
Keskenylevelű ezüstfa	3	Pusztaszil	6
Mezei juhar	3	Közönséges mogyoró	7
Korai juhar	4	Hupehi mézesfa	7
Ezüst juhar	5	Kökény	8
Vadrózsa	5	Vadkörte	10

Keskenylevelű ezüstfa	Kocsányos tölgy	Magas kőris	Japánakác	Kocsányos tölgy	Magas kőris	Kocsányos tölgy	Mályvacserje
kökény	Mezei juhar	Korai juhar	Ezüst juhar	Tatárjuhar	Vadkörte	Közönséges mogyoró	Vadrózsa
Vadkörte	Turkóstani róz	Lepényfák	Zelnicemeggy	Törökmogyoró	Mezei juhar	Turkóstani róz	Ecetszőmörce

Agrárerdészeti rendszer

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ / National Agricultural Research and Innovation Centre

Erdészeti Tudományos Intézet / Forest Research Institute

www.erti.hu

